

VIA
Mağdurlar için Bilgi ve Tavsiye
(Victim Information and Advice)

Cezalar Hakkında Bilgi
(Information About sentences)

**Bu broşürü başka bir dilde, büyük punto baskı, ses kaseti, kabartma yazı ya da başka bir biçimde edinmek isterseniz lütfen VIA ile bağlantı kurun.
RNID yazkonuş ile arayabilirsiniz, ön numara- 18001.**

Giriş

Mağdurlar için Bilgi ve Tavsiye (VIA) bu broşürü size bir suçun mağduru ve/veya tanığı olmanız nedeni ile vermiştir. Eğer o suç için biri suçu kabul ederse ya da suçlu bulunursa hakim suçlunun ne ceza alacağına karar verir.

Verilecek cezaya davaya bakan yargıcın karar verdiğini açıklamak oldukça önemlidir. Ceza, VIA ya da Savcılık personelinin tavsiye edebileceği, karar verebileceği ya da yorum yapabileceği bir şey değildir. Bizim görevimiz davada (ceza verildiği anda orada olmanız halinde şahsen duyabileceğiniz) sizi de etkileyebilecek olan cezanın ne olduğunu size bildirmektir. Bu broşürde konu ile ilgili olası sorularınızı cevaplandırılmaya çalışılmıştır. Bilmek istediğiniz ya da emin olmadığınız bir konu olursa sormaktan çekinmeyin.

Bu kapsamda, sanığın suçu kabul ettiği ya da suçlu bulunduğu andan itibaren genellikle 'Suçlu' olarak anılacağına dikkat çekmek gerekir.

Yargıç cezaya nasıl karar verir?

Yargıç dava ile ilgili tüm delilleri dinlendikten ve dava ile ilgili diğer faktörleri dikkate aldıktan sonra hangi cezanın uygun olacağına karar verir. Bu faktörler:

- Suçlunun işlediği suç
- geçmiş (örneğin, sabıkası var mı, yaşı ya da dikkate alınacak diğer bilgiler)
- Duruşma nerede yapıldı. Bölge Mahkemesi, İlk Derece Mahkemesi, Asli Ceza/Hukuk mahkemesi (Sheriff Courts) ve Yüksek Mahkemenin farklı cezalar verme yetkisi bulunmaktadır.. Bu yetki, verebilecekleri ceza türünü etkiler, örneğin, para cezasının miktarı ya da hapis cezasının uzunluğu.
- Sanığın suçu kabul edip etmediği, eğer ettiyse ve verilecek ceza hapis cezası ise, yasalar yargıca normal cezadan daha az hapis cezası vermesini buyurmaktadır. Bu durum ceza indirimi olarak adlandırılır. Verilen ceza mahkemede açıklanırken ceza indirimi de belirtilir.

Karar ne zaman verilir?

Bazen, yargıç sanık suçu kabul eder etmez ya da sanık suçlu bulunur bulunmaz hemen cezayı verir. Suçlu yargılamanın herhangi bir aşamasında suçu kabul edebilir.

Bazı hallerde, yargıç ceza vermeden başka bilgileri de değerlendirmeye zaman tanımak için karar vermeyi geciktirebilir (davayı erteleyebilir). Eğer böyle bir durum olursa, cezanın ne zaman verileceğini size bildiririz. Ayrıca suçlu ceza verilene kadar cezaevinde mi tutuldu yoksa kefaletle bırakıldı mı size bilgi veririz.

Geçmişe ilişkin raporlar dava hakkında en iyi kararı vermesi için yargıca yardımcı olur. Verilecek ceza hapis cezası olabilir de olmayabilir de- yargıç her türlü seçeneği dikkate alır.

Eğer yargıç 21 yaşının altında bir suçlu ya da daha önce hapis cezası almamış bir suçluya hapis cezası vermeyi düşünüyorsa geriye yönelik rapor istenmesi şarttır.

Olası cezalar

Yargıç bir dizi seçenek arasından hangi cezayı vereceğini seçebilir. Bu seçeneklerin hepsi her dava için geçerli olmayabilir ancak herhangi bir dava için bir dizi seçenek olduğunu bilmenizde fayda vardır.

Ceza, hapis cezası (cezaevi ya da çocuk ıslah evine gönderilme) olabilir ya da hapis cezası dışındaki cezalardan biri olabilir.

HAPİS CEZASI DIŞINDAKİ CEZALAR

(Cezaevi ya da Çocuk Islah Evine gönderilme yoktur)

Bu kısımda hapis cezası dışında yaygın olarak verilen cezalar açıklanmıştır. Davanın durumuna bağlı olarak bu cezalardan bazıları birleştirilebilir.

Şartlı Tahliye

Suçluya herhangi bir ceza verilmez. Buna karşın, suç kaydedilir ve aynı suç tekrar işlenirse mahkeme tarafından önceki mahkûmiyet olarak değerlendirilir.

Uyarı

Mahkeme suçluya uyarı cezası verir. Uyarı cezası mahkûmiyet olarak işlem görür ve ilgili şahsın sabıka kaydına işlenir.

Toplum Hizmet Emri (THE)

Suçlu cezaevine gitmek yerine Sosyal Hizmetler Müdürlüğü gözetiminde ücretsiz olarak toplum hizmetinde çalışır. Cezanın verildiği mahkemeye bağlı olarak toplum hizmetinde çalışma cezası 80-240 ya da 300 saat arasında değişebilir.

Tazminat Emri

Suçlu, suçtan zarar gören mağdurun zararını ya da mağduriyetini gidermek için belirli bir miktar para ödemek zorundadır. Ödenecek para miktarı hangi mahkeme olduğuna ve suçlunun durumuna göre değişir. Suçlu parayı mahkemeye öder mahkeme de mağdura gönderir.

Ceza Ertelemesi

Normal olarak suçlunun o dönemdeki iyi haline bağlı olarak ceza belirli bir süre ertelenir (geciktirilir). Bazen, parayı geri ödeme ya da konuşma terapisi seanslarına katılma gibi başka şartlar da eklenebilir. Belirlenen süre sonunda ne olacağı suçlunun bu dönemdeki davranışlarına bağlıdır.

Uyuşturucu Tedavisi ve Test Emri (DTTO)

Suçlu uyuşturucu kullanımını azaltmak ve suç işlemeyi bırakmayı kabul etmek zorundadır. Suçlu sosyal hizmetler uzmanı tarafından denetlenir ve düzenli olarak uyuşturucu testine tabi tutulur. Eğer suçlu anlaşmayı bozarsa dosya yeniden mahkemeye gönderilir ve suçluya tekrar ceza verilir.

Para cezası

Suçlu mahkemeye belirli bir miktar para ödemek zorundadır. Ödenecek miktar davanın türüne ve hangi mahkeme olduğuna göre değişir. Eğer suçlu gerekli ödemeyi yapmaz ise mahkeme ne tür bir işlem yapılacağına karar verir.

Denetimli Serbestlik

Suçlu 3 yıla kadar uzayabilen belirli bir dönem için Sosyal Çalışma Müdürlüğü tarafından denetlenir. Eğer suçlu denetimli serbestlik şartlarını ihlal ederse dosya yeniden mahkemeye gönderilir ve suçluya tekrar ceza verilir.

Özgürlüğün Sınırlanması Emri (RLO)

Bu emir ile suçlunun gidebileceği yerlere sınırlama getirilir. Suçlu bir sinyal (elektronik aygıt) cihazı taşımak zorundadır ve bu şekilde suçlunun hareketleri takip edilebilir. Bu uygulama 12 aya kadar uzatabilir ve denetimli serbestliğin bir koşulu olabilir.

HAPİS CEZALARI

Eğer suçluya hapis cezası verilirse, suçlu cezaevine gönderilir, suçlu 16-21 yaşları arasındaysa Çocuk İslah Evine (YOI) gönderilir.

Yargıcın verebileceği cezanın uzunluğu suçta ve davanın hangi mahkemede görüldüğüne göre değişir.

- Bölge ya da İlk Derece Mahkemesi
  - 60 güne kadar
- Asli Ceza (Sheriff Court) Mahkemesi
  - 12 aya kadar ya da
  - İddianame gerektiren suç ise (jüri tarafından karar verilen hallerde) 5 yıla kadar, ya da
  - Eğer dava iddianame ile görülüyorsa, yargıç daha uzun süre ceza (5 yıldan fazla) verilmesi için dosyayı Yüksek Mahkemeye gönderebilir.
- Yüksek Mahkeme
  - Bilirli bir suç için tayin edilen maksimum cezaya kadar hapis cezası verebilir.

Suçlu ne kadar süre cezaevinde kalır?

Cezaevinde geçireceği süre bir dizi faktöre bağlıdır. İşlenen suç türü, verilen cezanın uzunluğu, söz konusu dava ve ceza için uygulanan tahliye kuralları bu kapsamdadır. Örneğin:

- 4 yıldan daha az süre hapis cezasına çarptırılan suçluların birçoğu cezalarının yarısını çektikten sonra tahliyelerine bir şart konulmaksızın otomatik olarak serbest bırakılırlar.
- Bazı suçlular otomatik olarak serbest bırakılmadan önce (cinsel taciz suçluları hariç) Ev Hapsine (HDC) tabi tutulabilirler. Bunun anlamı söz konusu suçlu her gece 12 saat belirli bir adreste ikamet etmek zorundadır. İzlenebilmeleri için elektronik izleme aygıtı takmak zorundadır ve şartlara uymazsa tekrar hapse atılabilirler.
- 6 ay ile 4 yıl arasında hapis cezasına çarptırılan cinsel taciz suçluları cezalarının yarısını çektiklerinde otomatik olarak serbest bırakılırlar. Bu suçlular cezaları bitinceye kadar toplum içinde kontrol altında tutulurlar ve bırakılma tezkeresi şartlarını ihlal ederlerse tekrar cezaevine gönderilebilirler.
- 4 yıl ya da daha uzun süreli hapis cezasına çarptırılan suçlular cezalarının yarısını tamamladıklarında şartlı tahliye için değerlendirilirler ancak cezasını 2/3 oranında tamamladıklarında otomatik olarak serbest bırakılmak zorundadırlar.
- Ömür boyu hapis cezasına çarptırılan suçluların tahliyesi ancak cezalarının "Cezalandırma kısmı" nı tamamladıktan sonra ele alınabilir. Buna yargıç tarafından karar verilir ve hapis cezası verilmesi esnasında belirtilir.

Cezanın ne zaman başlayacağı suçlunun suçu kabul ettiği ya da suçlu bulunduğu ve ceza verildiği ana kadar ne kadar tutuklu kaldığına bağlı olabilir. Dolayısıyla ceza, mahkemenin ceza verdiği günden itibaren başlamayabilir. VIA cezanın ne zaman başlayacağını size bildirir.

Bu bölümdeki bilgiler suçlunun ne kadar cezaevinde kalacağı konusunda size biraz aydınlatılabilir. Eğer suçlu 18 ay ya da daha fazla süre ceza almış ise mağdur ya da mağdurun ailesinin Mağdur Bilgilendirme Programına (Victim

Notification Scheme -VNS) kayıt yaptırmaya hakkı olabilir. Bu program suçlunun ne zaman serbest kalacağı konusunda bilgi sunar. VNS sizin durumunuz için geçerli ise VIA sizi bilgilendirir.

VNS Ruh sağlığı sorunu olan suçlular için geçerli değildir. Ancak bu tür durumlarda suçlular hakkında ne tür bilgiler edinme hakkınız olduğuna ilişkin bilgi alabileceğiniz bağlantı noktalarını size veririz.

Suçlu birden fazla suç işlemiş ise ne olur?

Eğer suçlu birden fazla suç işlemekten suçlu bulunursa ya da başka bir suç nedeni ile halen hapis cezasına hükümlüyse, yargıç bu cezaların eşzamanlı (aynı anda) ya da ardışık (birbiri ardına) çekilmesine karar verebilir.

Belirli bir kategorideki suçlulara yapılan muameleler.

“Uzatılmış cezalar”, “ömür boyu hapis” ya da “Yaşam Boyu Tahdit Emri” gibi terimler duymuş olabilirsiniz. Bunlar belirli kategorideki suçlulara verilen cezalardır. Eğer sizi etkileyen bir davada bu cezalardan biri verilirse VIA size daha ayrıntılı bilgi verir. Belirli bir kategorideki suçlular için özel bir düzenleme varsa VIA sizi bu konuda da bilgilendirebilir. Örneğin, çocuklar, ruh sağlığı sorunu olan suçlular, cinsel taciz suçluları gibi. VIA sizi bilgilendiremediği durumlarda size bilgi alabileceğiniz kurumlar hakkında bilgi sunar.

İtirazlar

Bir suç nedeni ile suçlu bulunanlar mahkûmiyet kararlarına ya da cezalarına veya her ikisine de itiraz edebilirler. Savcılık sadece cezanın çok hafif olması durumunda itiraz edebilir. VIA'nın “İtirazlar Hakkında Bilgi” broşüründe bu konuda ile ilgili daha ayrıntılı bilgi mevcuttur. Eğer sizi etkileyen bir davada itiraz yapılmış ise bu broşürün bir kopyasını edinebilirsiniz.

Destek

İskoçya Mağdurlara Destek suçlardan zarar görenlere pratik ve manevi destek sunar. Bölgenizdeki mağdur destek hizmetleri ile ilgili bilgi edinmek için çalışma saatleri içinde 0845 60 39 213'ü arayın ya da www.victimsupportscotland.org.uk Web sitesini ziyaret edin. VIA başka kurumlarla bağlantı kurmanıza da yardımcı olabilir.

Daha Ayrıntılı Bilgi

Daha ayrıntılı bilgi edinmek için lütfen ilişikteki mektupta telefonu verilen bölge VIA biriminiz ile temasa geçin.

Alternatif olarak lütfen VIA National Team ile bağlantı kurun:

Telefon:

01389 739557

Faks:

0844 561 4180

e-posta:

_vianationalteam@copfs.gsi.gov.uk

Mağdurlar için Bilgi ve Tavsiye (Victim Information and Advice)

VIA Yüksek Mahkeme Kalemi ve Savcılık Makamına bağlı bir birimdir.

www.copfs.gov.uk